

BEN HUR

EGY MESSIÁSI TÖRTÉNET

CAROL WALLACE

*Minden idők egyik legolvasottabb regénye
- Lew Wallace: Ben Hur - alapján*

Carol Wallace: *BEN-HUR: A Tale of the Christ*

Visit motion picture website at www.benhurmovie.com

BEN-HUR © 2016 Metro-Goldwyn-Mayer Pictures Inc. and Paramount Pictures Corporation.

© 2016 Metro-Goldwyn-Mayer Studios Inc. All Rights Reserved.

METRO-GOLDWYN-MAYER is a trademark of Metro-Goldwyn-Mayer Lion Corp. © 2016

Metro-Goldwyn-Mayer Studios Inc. All Rights Reserved.

Cover photograph copyright © 2016 Metro-Goldwyn-Mayer Pictures Inc. and Paramount Pictures Corporation. All Rights Reserved.

Magyarországon kiadja:

az Immanuel Alapítvány Kiadója: az Immanuel Sőszóró

9700 Szombathely, Pf.: 320

Tel.: +36 1 267 1551

www.immanuel.hu

immanuel@immanuel.hu

Felelős kiadó: Géczy Károly

Fordító: Kriszt Éva

Műszaki szerkesztő: Horváth Gábor

A fordítás és a kiadás a kiadó engedélyével történt.

Minden jog fenntartva.

A könyv bármely részének felhasználásához vagy sokszorosításához a Metro-Goldwyn-Mayer Pictures Inc. előzetes, írott engedélye szükséges, kivéve a rövid idézeteket.

ISBN 978-615-5246-72-2

Nyomdai munkák: Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt.

Felelős vezető: Vágó Magdolna vezérigazgató

Apám, William Noble Wallace, családjunk történése emlékére

Köszönetnyilvánítás

Unokaöcsém, Tom Burns unszolt, hogy olvassam el a *Ben Hurt* eredeti formájában. Azután John Kilcullen a Light-Workers Media munkatársa valahogy kibűvészkedte, hogy bemutasson Mark Burnettnek és Roma Downey-nak, a fantasztikus új film exekutív producereinek.

Köszönet illeti ügynökömet, Emma Sweeney-t józan tanácsaiért, és Jan Millert, valamint Lay Lynchet a Dupree/Miller & Associates-től, amiért ennek a projektnek megkeresték a megfelelő otthont.

Mélységesen hálás vagyok a Tyndale House csapatának: Karen Watson és Jan Stob (beszerzés); Dean Renninger és Nicole Grimes (művészeti részleg); Ruth Pizzi (térképek); Caleb Sjogren, Danika King és Sarah Mason Rische (varázsló-olvasószerkesztők); Midge Choate (aki betartatta velünk a határidőket); Cheryl Kerwin és Katie Dodillet (akik elterjesztették a hírt). Különösen élveztem a közös munkát Erin Smith szerkesztővel, aki rendkívül alapos, ezenkívül humoros, szívós és elképesztően gyors.

Könyvünk számára komoly forrást jelentett a General Lew Wallace Study and Museum (Lew Wallace TábornoK Tanulmányi Központ és Múzeum) az indianai Crawfordsville-ben, ezért mindannyian hálások vagyunk Larry Paarlberg igazgatónak és Amanda McGuire igazgatóhelyettesnek.

Férjem, Rick Hamlin, mint mindig, most is vég nélkül bátorított, támogatott, és gyakorlatiasságával sokat segített. Nagyon sok tekintetben hagyatkozom az ő ítélőképességére.

Édesapám, William Wallace pedig, aki dédnagyapjához, Lewhoz hasonlóan író volt, és az amerikai történelem elkötelezett híve, repesett volna örömeben, ha megláthatja ezt a könyvet.

Előszó

Talán ön is a *Ben Hur*ral nőtt fel. Talán az ön családja is minden húsvétkor megnézte a filmet. Lehetséges, hogy látott részleteket a kocsiverseny-jelenetből a televíziós díjkiosztókon – a YouTube mindenesetre tele van ilyenekkel. Esetleg most is ott él még a fejében az 1959-es film logója, az óriási kő-betűkből kirakott *Ben Hur*.

Én is a *Ben Hur*ral nőttem fel, csak más értelemben, mivel az eredeti könyvet ükapám írta. A *Ben Hur* 1880-ban jelent meg, és több mint ötven éven át a legkelendőbb regény volt Amerikában. Ez azt is jelentette, hogy a házunkban mindenfelé voltak belőle ajándékba kapott példányok.

Ez azonban nem jelentette azt, hogy el is olvastuk. Könyvszerető család voltunk, és boldogan faltunk mindent, ami két fedél közé volt szorítva, de a *Ben Hur* túl nagy falatnak bizonyult. Gondoltuk, valahol biztosan egy történetet rejt – másként miért alkalmazták volna színpadra és filmre? Ám valahogy képtelenek voltunk felfedezni

benne az izgalmat, mivel Lew Wallace régimódi prózája maga alá temette.

Nemrégiben azonban kezembe vettem egy régi, sötétkék keményfedeles példányt (amelynek a belső fedelén egy 1892-ben keltezett beírás szerepelt), és nekiültem, hogy most már tényleg elolvassam. El kell ismernem, kemény munkába került. A cselekmény kibontakozása nagyon lassú, a párbeszéddek pedig egyértelműen úgy íródtak, hogy régiesnek hassanak. A szereplők például latinul káromkodnak. Ezenfelül a táj- és háttérleírások a szükségesnél sokkal hosszabbak. 1880-ban, amikor a Közel-Kelet nagy részéről még nem készültek fényképek, ezek a részletek újnak és egzotikusnak számítottak. Ma azonban már csak akadályozzák a cselekményt.

Azért így is megértettem végre, miben áll a *Ben Hur* maradandó vonzereje. A könyv egyszerre izgalmas és megindító. Lew Wallace, az indianai ügyvéd és író, ösztönzést érzett arra, hogy keresztény hite felfedezőútként megírja ezt a regényt. A hősiek Júda Ben Hur kalandjai dramatizálják a kereszténység első napjait annyira sürgetően jellemző erkölcsi és szellemi választásokat. Az eredeti regényben egyértelműen a híres kocsihajtóverseny a legemlékezetesebb jelenet. Ez azonban csupán tizenegy oldalon át tart, és a könyv kétharmadánál szerepel, ami azt jelenti, hogy hősünk története ennél sokkal többről szól. Júda Ben Hur szíve és lelke forog kockán.

Íróként megláttam a kiaknázatlan lehetőséget ükapám szeretett könyvében. Némi vágással, átrendezéssel, a női szereplők alaposabb kidolgozásával, gyorsabb tempóval és mai nyelvezettel fel lehet újítani.

Itt van tehát lendületes új köntösben a történet, amely több mint 125 év alatt világszerte olvasók millióit hozta lázba és millióknak nyitotta fel a szemét.

Carol Wallace

*Amikor majd öregemberként, köntösben és papucsban
végre leülök, hogy segítsek a macskának melegen tartani a kandallót,
úgy tekintek vissza a Ben Hurra, mint legnagyobb sikeremre.*

LEW WALLACE, 1885

A Római Birodalom
I. SZ. 20-ban

Első rész

ELSŐ FEJEZET

ÁMULAT

Ez lenne az?

A férfi felsóhajtott, fészkelődött, ezt a teve jelnek vette, hogy megálljon. A teve is sóhajtott volna?

Nem. Az állat tökéletes türelemmel állt meg a kavicsos emelkedő tetején. A száraz, forró szél csörgő hangokat csalt elő a kantárszárra aggatott csengettyűkből. Balthasar¹ mozdulatlanul ült a haudában², és most már egyéb hangok is elértek hozzá: a teve utolsó lépte nyomán legördülő kavicsok zörgése, a haudát fedő vászonponyva sarkának csattogása. Van még más is?

Maga a szél. Semmi más.

Balthasar a kezével beárnyékolta a szemét, és hunyorogva nézett a távolba. Pontatlan lett volna azt mondani, hogy nincs ott semmi.

1 A három napkeleti bölcs neve a magyar hagyomány szerint: Boldizsár, Menyhért és Gáspár. (A ford.)

2 Teve vagy elefánt hátán használt fedett ülés. (A ford.)

A terep enyhén lejtett és emelkedett. Alacsony tövisbokrok kuporogtak itt is, ott is. A homokos föld elefántcsont, szürke és rozsdabarna színek között váltakozott; attól függően, milyenre festették a szélből porrá zúzott, ásványtartalmú kövek az évezredek során.

De nem ez volt az a hely. A teve újra elindult, bár nem Balthasar adta neki a jelet.

Megpróbálta elfojtani az újabb sóhajt, ahogy a teve továbbbaktatott. Igyekezett nem töprengeni. Próbált nem gondolni pusztai magányosságára és a déli égbolt kérlelhetetlenségére. Próbált nem nyugtalankodni a víz miatt. Útja során azt mindig talált. Különös, érintetlen víztócsák jelentek meg – egyszer még egy bőrtömlő is elé gördült, mintha akkor ejtette volna le valaki. Először elővigyázatos volt, leszállt, és minden alkalommal megkóstolta a vizet, nem sós vagy szennyezett-e, de mindig tiszta, friss volt. És hűs.

Egy egyiptominál senki sem tudhatta jobban, mennyit ér a friss, hűs víz a sivatagban.

Ha valamit megnyugtatónak mondhatott ezen a tébollyal határos úton, az a víz volt. Balthasar a lehető legjobban felkészült, és a teve bőséges készletet cipelt mindkettőjük számára. A víz volt a megoldhatatlan probléma, és ő úgy indult el, hogy nem tudta biztosan, hogyan talál majd innivalót. De ez azért volt így, mert azt sem tudta pontosan, hova megy. Csak annyit, hogy... észak felé.

Most sem tudta még, amikor a nap már kezdett elhajolni szikrázó függőleges csúcspontjától. Csak annyit tudott, hogy most is érzi a késztetést, amelynek hatására elindult. Azt gondolta, talán azért utazik, hogy rátaláljon valamire. Csak remélni merte, hogy fel fogja ismerni.

* * *

Három nappal később a tövises bokrokat felváltotta a homokdűnék végtelen hullámzása. Az öregember és a teve elhaladt egy száraz folyómeder mellett, amelyben széles víz-szalag csillogott. Egyetlen

magányos pálmafa árválkodott a partján. Ahogy elhaladtak mellette, Balthasar többször is visszafordult, hogy meggyőződjön róla: csakugyan ott van-e. A sivatagban könnyen megőrülhet az ember. Lehet, hogy vele is ez történt. Ugyanakkor várakozás töltötte el. Valami történni fog, méghozzá hamarosan. A sivatag reggel ködpárába burkolózott, most pedig, hogy a nap magasabbra hágott, Balthasar valami újat érzett a körötte suhogó szélben. Szeme végigpásztázta a láthatárt – semmi. Bár mintha a teve is éberebb lenne.

Amikor a nap éppen a fejük fölé ért, a teve megállt, ahogyan mindennap, és szokásosan esetlen előrebillenésével letérdelt. Balthasar merev tagokkal kászálódott ki a baldachinos ülésből. Megkerülte az állatot. Talpa alatt érezte a forró, laza homokot, vállára hevesen tűzött a nap. Lecsatolta a poggyászt, megetette a tevét, aztán flaskájából egy szivacsra loccsantott a vízből, és kitörölte a port a teve szeméből. Ez is újabb rejtély volt: hiába a végtelennek tűnő napok a sivatagban, sem ő, sem a teve nem szenvedett nehézségektől. Balthasar utazott már máskor is; tudta, hogyan tud elgennyesedni egy tövis okozta seb, hogyan hólyagosodik fel a napégette bőr. Most viszont a teve bundája még mindig fehér volt, a púpjá nem kókadt le a csökkentett adagok ellenére sem. Balthasar is erősnek és egészségesnek érezte magát, bár az ő korában a sivatagon átkelni nevetséges vállalkozásnak tűnt.

Nekilátott előszedni a sátrat. A mai napig megelégedett a baldachin nyújtotta oltalommal. Éjszaka a teve oldalához dőlve aludt, bár gyanította, hogy az nem örül ennek annyira. Viszont az állatra mintha egyáltalán nem lennének hatással az ő kételyei, fogalmazódott meg Balthasarban. Akármilyen különös küldetésre is indult, a teve teljes szívével hitt benne.

Az is lehet, hogy mindezt csak ő képzei így. Mindenesetre felállította a sátrat. Amíg a piros-fehér anyagot kifeszítette a középső oszlop köré és lecövekelt a homokba, az árnyéka fekete körként követte őt a talajon. Az öregember csak dolgozott tovább. A teve figyelő

szeme előtt elővette a fűzfa kosarakat, elhelyezte őket a sátor árnyékában leterített szőnyegen. A kosarakban datolya volt, gránátalma, füstölt birkahús, kovásztalan kenyér és három kis tömlőben bor.

Háromnak. Étel és ital három személyre. Itt, a sivatag kellős közepén. De valahogy erre is késztetést érzett. Kezdetből fogva tudta, hogy találkozni fog két másik személlyel. Itt kint. Közös a küldetésük. Vagy legalábbis ő ebben hitt. Kezdetben. És, úgy tűnik, most is.

Kilépett a sátorból. Minden készen állt. Ez az a hely, és az óra is, vélekedett. Hitben tette meg ezt az utat. Szemét beárnyékolva kelet felé nézett. A nap áttűzött a feje köré csavart mintás kendőn és hosszú, övvel átkötött kaftánjának fehér vásznán. Elfordította a szemét, majd ismét a keleti horizontra pillantott. Egy apró foltot látott; egy picike sötét pontot.

Aztán, meglepően hamar, már nem is volt olyan kicsi az a pont. Sem olyan sötét. Egy másik fehér teve volt. Egy férfi ült rajta. Balthasar térde hirtelen elgyöngült, és a forró, száraz szellő ellenére megborzongott. Hát igaz? Egy szempillantásig döbbenetet érzett, sőt, ellenérzést. Valahogy megvilágosodott előtte, hogy egy teljesen új erő felforgatta az egész életét. Való igaz: a józan ésszel ellentétesen vágott neki ennek a meghatározatlan küldetésnek egymagában – de végig maradt benne valami halvány kétkedés. És fatalizmus; ha a sivatagban kell meghalnia, ám legyen! A legbölcsebb Isten akarja így.

A tevén ülő férfi látványa azonban hátborzongató volt. Balthasar elfordult, félig-meddig reménykedett benne, hogy a férfi el fog tűnni. Isten érintése nem is tűnt annyira vigasztalónak. Ráadásul szabadulni sem lehetett tőle: megjelent egy újabb mozgó pont, ezúttal észak felől közeledve.

Amikor a két utazó Balthasar sátránál összetalálkozott, csupán a tevék voltak higgadtak. A sivatag pompás hajói egyenrangú társaként fogadták el egymást. Külön-külön is ámulatot keltettek volna bármelyik bazárban Karthágótól Damaszkuszig; hárman együtt, a fedelmi ülésekkel és csillogó hámjukkal egy császárnak is megfele-

tek volna. A tevéktől eltérően azonban a három férfit láthatóan egyformán erős érzések borították el: ámulat, félelem és hála, valamint lassan éledező hatalmas remény.

Az első érkező lekászálódott a tevéjéről; karját keresztbe tette a mellén, és mielőtt Balthasarhoz lépett volna, nyilvánvalóan imára hajtotta fejét. Hindunak látszott, a keleti országok turbánját és vörös bőrszandálját viselte. Ketten együtt fordultak a harmadik érkező felé, akinek világos bőre és aranyszínű haja elárulta, hogy görög. Szerartásosan átölelték egymást, majd Balthasar bevezette két vendégét a sátorba, ahol jó vendéglátóhoz illően megmosta lábukat és kezüket. Aztán leültek, és csak nézték egymást. Pillanatnyi habozás után mindnyájan meghajtották fejüket, hogy megáldják az ételt, és így szóltak:

– Atyánk, Istenünk, amink van, Tőled kaptuk. Fogadd el köszönetünket érte, és áldj meg bennünket, hogy a Te akaratodat cselekedhessük!

Döbbenet néztek egymás szemébe. Mindegyikük a saját nyelven imádkozott, amit a többiek nem ismertek. Mégis tökéletesen értették egymást. Balthasar újból érezte azt a különös, jeges érintést.

A hindu neve Melchior volt; a görögé Gaspar. Az egész életükön át tartó szellemi keresést és elmélyült tanulást követően mind a ketten ugyanúgy megtapasztalták a titokzatos hívó szót, mint Balthasar. Melchior így beszélt róla:

– Fényt láttam. Hangot hallottam, amely azt mondta, hogy az emberiség megváltása közel van.

Gaspar bólintott.

– Aztán a hang – micsoda édes hang! – azt mondta, hogy két másikkal együtt meg fogom látni a Megváltót. – A három férfi pillantása összehalmozott. – És a Szellem vezet majd, hogy rátok találjak. – Kinyújtotta kezét. – Követtem a fényt, és itt vagytok.

Balthasar hátradőlt, felnézett a sátor oszlopa köré redőzött anyagra, ahol a délutáni nap fénye átszűrődött a hajtásokon.

– Én hittem, de nem bíztam. A mi Urunk nagyobb, mint gondoltam. – Lesütött szemmel tette hozzá:

– Azon gondolkodtam... mind a fényről beszéltünk. Mi lenne, ha éjszaka folytatnánk utunkat? Hűsebb lesz a tevék számára.

– És úgy hiszem, jó vezetőnk lesz – felelt Gaspar.

Melchior bólintott.

– A csillag, amelyet láttam, olyan fényesen ragyogott, mint a nap.

Napnyugta után tehát táborot bontottak, és mindegyik férfi felült a hatalmas, fehér tevéjére. Az állatok láthatóan örültek egymás társaságának, minden eddigénél gyorsabban lépdelték a holdfényes éjszakában. *Milyen üdítő!* – gondolta Balthasar. Friss, hűvös levegő simogatta az arcát, és a többi teve léptei örömmel töltötték el. Isteni ajándék volt, hogy nem kell egyedül lennie.

Hirtelen erős láng villant fel előtte, alig magasabban, mint egy alacsony dombtető. Mögötte Gaspar és Melchior felkiáltott; ő is ámulva szisszent fel, ahogy a láng megremegett, és szétrobbant. A helyén hatalmas csillag fénylett.

– Valóban Isten van velünk! – mondta Gaspar.